

Kozienice, 5 listopada 2024 r.

Szanowny Pan Donald Tusk

Prezes Rady Ministrów

Szanowny Pan Jakub Jaworowski

Minister Aktywów Państwowych

Szanowny Pan Andrzej Domański

Minister Finansów

Szanowna Pani Paulina Hening-Kłoska

Minister Klimatu i Środowiska

Szanowna Pani Marzena Czarnecka

Minister Przemysłu

*Szanowny Panie Premierze
Szanowna Pani Minister
Szanowny Panie Ministrze*

Z ogromnym zaniepokojeniem zapoznaliśmy się z projektem Krajowego planu na rzecz energii i klimatu (KPEiK) z którego wynika, że tempo odchodzenia od energetyki węglowej będzie znacznie szybsze, niż wynikało to z dotychczas przekazywanych informacji.

Zgodnie z treścią Europejskiego prawa o klimacie¹, będącego źródłem europejskiej polityki klimatyczno-energetycznej, „transformacja musi być sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu, tak by nikt nie był pozostawiony samemu sobie”. Ze smutkiem zauważamy, że treść KPEiK nie pozostaje w zgodzie z tą podstawową zasadą transformacji energetycznej.

Prezentowane przez rząd korzyści z transformacji będą rozproszone na terenie całej Polski. Z kolei negatywne skutki będą silnie skoncentrowane na terenie naszych kilkunastu gmin. W związku z powyższym chcemy syntetycznie przedstawić co czeka nasze gminy jeżeli nie otrzymamy adekwatnego wsparcia rządowego.

Elektrownie węglowe są głównymi pracodawcami na terenie naszych gmin, łącznie ze spółkami zależnymi zatrudniają około 30 tysięcy osób, tworząc ponad 11% miejsc pracy w naszych gminach, a w niektórych ten udział jest nawet kilkukrotnie wyższy. Odchodzenie od energetyki węglowej będzie

---

¹ ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie)

skutkować również utratą miejsc pracy w lokalnych firmach, które są dostawcami lub podwykonawcami elektrowni, więc wpływ tego procesu na lokalny rynek pracy będzie jeszcze bardziej destrukcyjny. Szacuje się, że jedno miejsce pracy w energetyce tworzy dodatkowe 3-4 miejsca pracy w jej otoczeniu.

Chcemy zwrócić uwagę, że standard życia naszych mieszkańców nie związanych bezpośrednio z energetyką węglową również jest zagrożony na skutek niekontrolowanej transformacji. Wynika to z faktu, że masowe zubożenie części, dotychczas dobrze sytuowanych, mieszkańców naszych gmin, doprowadzi do zapaści gospodarczej w innych gałęziach gospodarki, w szczególności w sektorze usługowym. Osoby, które zostaną dotknięte bezrobociem nie będą w stanie dalej korzystać z oferty lokalnych przedsiębiorców prowadząc do spadku ich przychodów i dalszej destrukcji lokalnego rynku pracy. To wszystko grozi nam popadnięciem w spiralę recesyjną bez względu na bieżącą i przyszłą sytuację gospodarczą na terenie reszty kraju.

Taka sytuacja wystąpiła w latach 90. w regionie wałbrzyskim. Gwałtowne zamknięcie kopalni węgla kamiennego wywarło silne i trwałe negatywne skutki gospodarcze dla wszystkich mieszkańców regionu bez względu na poziom ich powiązania z sektorem górniczym. Pomimo upływu 30. lat region nadal wypada negatywnie pod względem wielu wskaźników społeczno-ekonomicznych.

Kolejnym przykładem negatywnych skutków dla naszych mieszkańców jest przewidywana zapaść finansów samorządowych. W przypadku najbardziej uzależnionych od energetyki węglowej gmin odejście od niej będzie wiązało się ze spadkiem dochodów podatkowych o ponad 30%. W tej sytuacji bez wsparcia zewnętrznego nasze samorzady nie będą w stanie zapewnić mieszkańcom podstawowych usług publicznych. Obawiamy się, że opisane powyżej trudności doprowadzą do masowej migracji naszych mieszkańców w poszukiwaniu miejsc pracy i lepszych warunków życia. Pogłębiając negatywne skutki transformacji dla naszych gmin.

Nie chcemy czekać na zmaterializowanie się tego czarnego scenariusza i jeszcze raz przywołamy europejskie prawo o klimacie „przy wprowadzaniu na poziomie Unii i na poziomie krajowym środków odpowiednich do osiągnięcia celu neutralności klimatycznej państwa członkowskie (...) powinny uwzględnić między innymi sprawiedliwość i solidarność (...) wewnątrz nich, w świetle ich możliwości ekonomicznych”.

Skala uzależnienia naszych gmin od energetyki węglowej pokazuje, że lokalne władze nie posiadają narzędzi i środków, aby samodzielnie przeciwdziałać negatywnym skutkom wywołanych tym procesem. Chcąc zapewnić sprawiedliwy proces transformacji dla 660 tysięcy mieszkańców naszych gmin zwracamy się o podjęcie przez rząd rozmów z samorządami oraz mieszkańcami naszych gmin. Ograniczenie negatywnych skutków transformacji wymaga:

- wypracowania rozwiązań zapewniających jak najdłuższy harmonogram pracy poszczególnych elektrowni, w sposób gwarantujący bezpieczeństwo energetyczne oraz umożliwiającą przystosowanie się samorządów do tego procesu;
- zapewnienia ciągłości lokalnych dostaw ciepła, które obecnie są zaspokajane przez elektrownie węglowe;
- zapewnienia wsparcia pracownikom elektrowni w podjęciu pracy poza sektorem energetyki węglowej;
- zapewnienia pomocy samorządom w pozyskaniu nowych inwestorów;
- ułatwienia warunków prowadzenia inwestycji, w tym zapewnienia możliwości utworzenia nowych atrakcyjnych gruntów inwestycyjnych;
- zapewnienia środków na rozbudowę lokalnej infrastruktury w celu przyciągnięcia inwestorów;
- zapewnienia dogodnych połączeń transportowych z krajową siecią dróg szybkiego ruchu i autostrad oraz silnymi i rozwijającymi się ośrodkami gospodarczymi;

- uwzględnienia w zasadach finansowania jednostek samorządu terytorialnego specyfiki samorządów związanych z energetyką węglową, w szczególności poprzez ujęcie tego w sposobie naliczania subwencji.

Oczekujemy zwołania jeszcze w listopadzie spotkania pomiędzy rządem a samorządami, w celu omówienia poruszonych w piśmie kwestii i wypracowania działań ograniczających negatywne skutki transformacji energetycznej dla mieszkańców naszych gmin.

Z wyrazami szacunku

Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino

Mieczysław Sawaryn

Prezydent Miasta Jaworzna

Paweł Silbert

Burmistrz Gminy Kozenice

Mariusz Prawda

Burmistrz Miasta Łaziska Górne

Aleksander Wyrą

Zastępca Prezydenta Opola

Małgorzata Stelnicza

Wiceprezydent Ostrołęki

Stanisław Kubel

Burmistrz Miasta i Gminy Połaniec

Jacek Nowak

Wiceprezydent Rybnika

Janusz Koper

Burmistrz Miasta Trzebinii

Jarosław Okoczek